

Aan: Raadscommissie
Betreft: Consultatie rondom kaderstelling Strategische Agenda regio Amersfoort
Datum: 8 januari 2019
Van: College B&W Nijkerk

Ter bespreking/consultatie in de commissie:

1. Kennis nemen van en instemmen met de acht voorstellen tot aanscherping vanuit Nijkerks perspectief zoals in dit memo verwoord.
2. Instemmen met de reactiebrief namens Nijkerk aan de regio Amersfoort waarin namens de gemeente Nijkerk de wensen en bedenkingen kenbaar zijn gemaakt.

Toelichting:

De regio Amersfoort wil voor de jaren 2019 – 2022 een nieuwe Strategische Agenda vaststellen. Hiervoor is in 2018 een traject in afstemming met de regionale gemeenteraden opgezet waarbij al diverse bijeenkomsten hebben plaatsgevonden. In september heeft de gemeenteraad van Nijkerk haar voorstel voor regionale kaderstelling bepaald en aan de regio kenbaar gemaakt. Op 13 november jongstleden is er een regionale bijeenkomst in Amersfoort geweest waar ook veel gemeenteraadsleden vanuit Nijkerk aanwezig waren. Tijdens deze bijeenkomst hebben de aanwezige raadsleden focus aangebracht. De kaderstelling is echter een taak van de gemeenteraad. Vandaar dat dit voorstel met bijlage 'Terugkoppeling keuzemoment van de regio 13 november 2018' aan uw commissie ter consultatie en verzoek tot instemming wordt voorgelegd.

Inleiding

Voor het definitief kunnen bepalen van de thema's en kaderstelling voor een nieuwe Strategische Agenda van de regio Amersfoort is het woord aan de gemeenteraden van de negen deelnemende gemeenten. De gemeenteraden geven aan of zij kunnen instemmen met de top 3 zoals is het verslag van 13 november 2018 is gepresenteerd. Tevens kunnen gemeenteraden aangegeven of ze wensen en bedenkingen hebben ten aanzien van de kaderstelling. Vanuit Nijkerk wordt voorgesteld om in te stemmen met de top 3 aan thema's. Wel worden diverse aanvullingen voorgesteld ten aanzien van de kaderstelling.

Beoogd effect

Besluitvorming naar aanleiding van de bijeenkomst regio Amersfoort van 13 november 2018. In deze bijeenkomst hebben de raadsleden van de negen gemeenten focus aangebracht op uiteindelijk drie thema's die regionaal 'in dialoog' worden opgenomen. De vraag aan de gemeenteraad van Nijkerk is of zij zich hierin herkennen en de regionale focus onderschrijven zoals opgenomen in het document 'keuzemoment van de regio Amersfoort'. Gezien het tijdspad wordt via consultatie aan uw commissie om een reactie gevraagd. Vanuit ons college is hiervoor bijgaande reactiebrief opgesteld waarvoor wij uw instemming vragen.

Argumenten

Voortraject Strategische Agenda Amersfoort

- Op 29 mei 2018 heeft een raadsledenbijeenkomst in Eemnes plaatsgevonden. Daar zijn het plan van aanpak en de methodiek van De Dialoog toegelicht.
- Vanuit de regio Amersfoort is een startdocument opgemaakt. Aan de hand hiervan heeft uw college de raad een voorstel gedaan om tot drie regionale thema's ter bespreking te komen.
- Op 6 september heeft onze gemeenteraad gesproken met leden van de regio Amersfoort over de Regionale Strategische Agenda 2019-2022. Vanuit Nijkerk is een brief verzonden met daarin de conclusies vanuit de raadsdiscussie. Onze gemeenteraad heeft de volgende drie onderwerpen binnen de domeinen Werken (A) en Consumeren (B en C) voorgesteld als regionaal op te pakken thema's:
 - a. **Onderwijs en Arbeidsmarkt**;
 - b. **Woningbouwopgave** (woningbouw versnellen, sociale huur, middenhuur, kwalitatieve woningbouwopgave);
 - c. **Klimaat en energie** (energietransitie, klimaatverandering, circulaire economie).

De gemeenteraad van Nijkerk heeft duidelijk aangegeven dat zij lokaal bepaalt welke ontwikkelingen op Nijkerks grondgebied plaatsvinden. Daarbij speelt ook dat onze gemeente ten aanzien van de woningbouw afspraken maakt met de provincie Gelderland en niet met Utrecht. Tevens is vanuit Nijkerk het volgende meegegeven vanuit de ervaringen vanuit Samen aan Zet:

1. Aan de voorzijde moet voor inwoners/organisaties duidelijk zijn welke kaders per thema worden meegegeven. Deze moeten zowel transparant zijn als niet voor meerdere uitleg vatbaar;
2. Bij de start van de uitvraag moet duidelijk zijn welke consequenties een eindadvies heeft binnen de regionale samenwerking: wat wordt na besluitvorming regionaal afgestemd en welke beleidsruimte hebben gemeenteraden lokaal.
3. Indien mogelijk een voor inwoners/organisaties financieel kader of bandbreedte (mogelijk op basis van voorgaande jaren).

Bijeenkomst regio Amersfoort 13 november 2018

Tijdens deze bijeenkomst waren ruim 90 raadsleden aanwezig. Ook Nijkerk was goed vertegenwoordigd. Deze raadsleden hebben gezamenlijk focus aangebracht en een top drie bepaald. Dat is in lijn met de wens vanuit onze gemeente. De drie geprioriteerde onderwerpen zijn (= voorstel):

1. Energietransitie
2. Woningbouw – kwalitatief
3. Arbeidsmarkt

Opdracht dialooggroepen en de geformuleerde deelvragen:

Ad 1. Energietransitie: ontwikkel aanvullend op wat al loopt een actieplan om te komen tot een CO2 reductie van 50% in 2030 (t.o.v. 1990). Het actieplan geeft antwoord op de volgende deelvragen: Welke alternatieve energiebronnen kunnen hiervoor worden ingezet? Hoe borgen wij innovatie, kennis en financieringsconstructies? Hoe wordt draagvlak gecreëerd? Hoe maken we het samen betaalbaar?

Ad 2. Woningbouw kwalitatief: kom aanvullend op wat al loopt met voorstellen voor regionale afspraken om te komen tot flexibele, aanpasbare, passende en betaalbare woonruimte voor iedereen. Houd daarbij rekening met het karakter van de regio en de diverse kernen in de regio.

Ad 3. Arbeidsmarkt: kom aanvullend op wat al loopt voor de Regio Amersfoort met een actieplan om in 2024 te komen tot een inclusieve arbeidsmarkt waarbij vraag en aanbod op elkaar aansluiten. Deelvragen aan de dialooggroep: Welke oplossingen kunnen we aandragen om de tekorten aan passend personeel (technisch, zorg, horeca, ICT) te verminderen? Welke innovatieve oplossingen kunnen we bedenken om een inclusieve arbeidsmarkt te organiseren?

Voorstel 1: instemmen met bovengenoemde 3 thema's en de geformuleerde deelvragen.

Kaderstelling Nijkerk

Aanvullend op de focus die is aangebracht is per gemeente met de aanwezige raadsleden besproken of en zo ja welke aanvullende kaders de raden aan de drie dialooggroepen zou willen meegeven. Deze kaders in totaliteit bepalen de speelruimte van de dialooggroepen. Gevraagd wordt of er voor de drie onderwerpen vanuit Nijkerk aanvullende of gewijzigde kaders gesteld moeten worden. Waar geen opmerkingen over worden gemaakt wordt voorgesteld in te stemmen met hetgeen in de bijlage al bij de 'Kaders Nijkerk' is opgenomen (zie bijlage). Dit geldt ook voor de negen aanvullingen/opmerkingen die al vanuit de gemeenteraadsleden van Nijkerk op de sessie van 13 november 2018 zijn aangegeven. Deze worden hieronder niet herhaald. Vanuit de regio Amersfoort zal hierop een reactie komen.

Voorstel 2: In de reactiebrief aan de regio Amersfoort aangeven dat de gemeenteraad de in oranje gearceerde teksten in de bijlage 'Kaders Nijkerk' in totaliteit bevestigt en daarmee kan instemmen.

1. Proces

Bij alle drie de onderwerpen is opgenomen dat het plan uiterlijk 1 juli 2019 beschikbaar moet zijn. De vraag is wat hieronder verstaan moet worden. Als dit de uitkomsten van de drie dialooggroepen is dan is dit haalbaar. Als binnen deze termijn ook de bestuurlijke besluitvorming met discussie in colleges en

gemeenteraden moet plaatsvinden dan is dit uitermate krap. Echter in de zomervakantie zal geen enkel college stappen ten aanzien van besluitvorming zetten. Zodoende kan er beter voor gekozen worden om de dialooggroepen goed de tijd te geven. Met als gevolg als einddatum voor indiening dan 15 augustus 2019 te kiezen.

Voorstel 3: de plannen vanuit de drie dialooggroepen zijn uiterlijk 15 augustus beschikbaar. Daarna vindt aanvullend bestuurlijke besluitvorming in de negen gemeenteraden plaats.

Bij het proces is opgenomen dat alle deelnemers aan de dialooggroep zich vooraf expliciet committeren aan de kaders en de opgave. Het is voor aanvang gewenst c.q. noodzakelijk dat betrokkenen zich hiertoe uitspreken. De deelnemers in de dialooggroepen kunnen intrinsiek gemotiveerd zijn rondom een onderwerp, maar kunnen ook vanuit hun expertise en achtergrond zitting hebben in een dialooggroep. Diverse leden zullen naar verwachting vanuit organisaties en/of verenigingen deelnemen. Vanuit de ervaringen vanuit Nijkerk wordt voorgesteld om een extra punt toe te voegen.

Voorstel 4: van ieder lid van de dialooggroep wordt gevraagd om te werken vanuit keuzes die het algemene belang dienen. Individuele en/of organisatorische belangen mogen geen rol spelen binnen het besluitvormingsproces om te komen tot invulling van de vooraf aan de dialooggroepen gegeven opdracht.

2. Inhoudelijk

Bij het onderdeel energietransitie zijn in totaal zes kaders gesteld. Wat echter ontbreekt is een link met de landelijke ontwikkelingen: het aanstaande klimaatakkoord dat binnenkort door Kabinet en Tweede Kamer wordt besproken en (al dan niet gewijzigd) vastgesteld. Om de regionale ambities maximaal te kunnen realiseren en gebruik te maken van landelijke (subsidie)mogelijkheden en gewijzigde wet- en regelgeving wordt het volgende voorgesteld. Dit om maximale effectiviteit van de maatregelen te garanderen tegen zo laag mogelijke kosten voor inwoners en het bedrijfsleven. Tevens werken de gemeenten Barneveld en Nijkerk hoofdzakelijk binnen de Foodvalley samen rondom de energietransitie. Hiermee moet in de uitwerking binnen de regio Amersfoort rekening worden gehouden.

Voorstel 5:

- Bij de uitwerking van de voorstellen Energietransitie de juridische en financiële mogelijkheden vanuit het landelijke klimaatakkoord maximaal te benutten.
- Voor de gemeenten Nijkerk en Barneveld moet er in de uitwerking aandacht zijn voor reeds lopende trajecten bijvoorbeeld in de Foodvalley.

Bij het onderdeel energietransitie speelt de schaarste van de ruimte een nadrukkelijke rol. Inwoners en gemeenteraden zijn vaak bereid tot het nemen van acties. Echter de ruimte voor maatregelen, zeker aan de randen van de Veluwe en de Utrechtse Heuvelrug is schaars. Daarbij kun je denken aan de plaatsing van zonnenvelden en/of windmolens. Als basisprincipe binnen de strategische agenda zou opgenomen moeten worden dat de negen gemeenten gezamenlijk de lasten van klimaatregelen dragen en daarbij niet een last of oplossing opschuiven richting de rand van een buurgemeente. En dit al helemaal niet zonder overleg of afstemming tussen de colleges van B&W en de gemeenteraden die het betreft. Iedere gemeente is verantwoordelijk voor wat er op haar grondgebied plaatsvindt, maar heeft daarbij rekening te houden met de buurgemeente.

Voorstel 6: gemeenten zijn in principe zelf verantwoordelijk voor hun maatschappelijke opgave vanuit de energietransitie. Maatregelen worden in nauw overleg met omwonenden en de direct belanghebbenden besproken. Waar er sprake is van beoogde maatregelen die nabij een gemeentegrens plaatsvinden vindt tijdig overleg en afstemming plaats binnen beide colleges en met de gemeenteraden.

Bij het onderdeel Woningbouw – kwalitatief zijn al diverse kaders gesteld die ingaan op de toekomstige vraag naar woningen, de planvoorraad en de rol van marktpartijen en overheden. Vanuit Nijkerk is als extra kader meegegeven dat het plan ook een kwalitatief inzicht moet geven in de verschillen die lokaal,

regionaal en bovenregionaal optreden. Dit mede vanuit het feit dat Barneveld en Nijkerk vanuit de provincie Gelderland hebben te opereren met haar afspraken en de overige gemeenten met de provincie Utrecht. Vanuit dit verschil wordt voorgesteld een aanvullend kader te stellen.

Voorstel 7: binnen het plan wordt rekening gehouden met de kaders en contouren zoals die zijn gesteld vanuit de provincies Utrecht en Gelderland. Daarbij wordt beoordeeld welke mogelijkheden tot verruiming van de kaders aanwezig zijn met het oog op de aanstaande Omgevingswet.

Bij de kaders is (waarschijnlijk bewust) het onderdeel Woningbouw – kwantitatief niet opgenomen. Dit vanuit de gedachte dat gemeenteraden zelf verantwoordelijk zijn voor het aantal te bouwen woningen op hun grondgebied. In de basis is dit een prima democratische gedachte. Echter uit het voortraject is duidelijk geworden dat diverse gemeenten lokaal de poort nagenoeg gesloten houden. De druk op de woningmarkt, mede vanuit de Randstad, heeft tot gevolg dat de woningen lokaal en in de regio Amersfoort snel aftrek vinden. Gevolg van het feit dat als de helft van de regiogemeenten (zeer) beperkt bouwt is dat de druk elders bovenmatig toeneemt. Het kwantitatieve kader is niet opgenomen binnen de regionale kaderstelling. Wel is het vanuit Nijkerk zaak om deze ontwikkelingen zeer actief te blijven volgen. Ook in relatie tot het lokale jaarcontingent van 250 woningen jaarlijks, dat de laatste jaren ook met ruim 100 woningen per jaar wordt overschreden.

Hiervoor lopen al gesprekken met de provincie Gelderland. De druk vanuit de regio Amersfoort kan de urgentie vergroten, waarbij ervoor gewaakt moet worden dat er geen 'afschuifpolitiek' wordt bedreven.

Bij het onderdeel kaders Arbeidsmarkt zijn vanuit Nijkerk diverse op/aanmerkingen en aanvullingen gedaan. Deze worden vanuit de regio beoordeeld. Daarbij is de verwachting dat deze (met toelichting) al dan niet worden overgenomen. Veel van de regiogemeenten Amersfoort hebben een nadrukkelijke link met voedsel. Zeker voor de gemeenten Barneveld, Bunschoten en Nijkerk is dit het geval. Waar de Foodvalley zich gezien de naam succesvol op voedsel richt, daar is de focus van Amersfoort minder eenduidig. Binnen het kader van de arbeidsmarkt is het van belang, welk type onderwijs het ook betreft, dat er meer dan tot op heden van een ketenbenadering sprake is. Het (V)MBO moet dus ook profiteren van de kracht vanuit het WO (Wageningen Universiteit en/of Universiteiten/HBO-opleidingen binnen Utrecht) en omgekeerd. De kracht en afstemming binnen de brede onderwijskolom moet versterkt worden in het belang van toekomstige en huidige aanwezige arbeidspotentieel.

Voorstel 8: binnen het plan arbeidsmarkt wordt beoordeeld hoe de samenwerking binnen de onderwijskolom vanaf het (V)MBO tot aan het WO actiever versterkt kan worden. Waarbij zowel wordt gekeken naar de mogelijkheden binnen de provincies Gelderland als Utrecht.

Kanttekeningen

Iedere gemeente(raad) binnen de negen gemeenten van de regio Amersfoort bespreekt de kaders die aan hen worden voorgelegd. De voorstellen tot amendering zullen per gemeente verschillen. Het is uiteindelijk aan de regio Amersfoort hoe zij hierop reageren en wat uiteindelijk van de Nijkerkse wensen en bedenkingen wordt overgenomen. Dit wordt nadien naar alle gemeenten binnen de regio terug gekoppeld.

Communicatie

Binnen het dialoogproces moet ook binnen Nijkerk actief gecommuniceerd worden. Dit zodat inwoners en organisaties zo tijdig als mogelijk weten wat er speelt en waar zij dit wensen betrokken kunnen worden.

Uitvoering

De kaders en amenderingen vanuit Nijkerk worden na bespreking binnen de commissie van Nijkerk aan de regio Amersfoort aangeboden. Het regiokantoor zal alle aanvullend gestelde kaders wegen en hiervoor een gezamenlijk voorstel bij alle negen raden aanbieden ter besluitvorming. Waarna het dialoogproces verder vorm en inhoud kan krijgen.